

PROGRAMSKE SMIJERNICE SDSS-a ZA PERIOD 2017. - 2021. GODINE

I Uvodne napomene

Samostalna demokratska srpska stranka je u kontinuitetu, od svog osnivanja 1997. godine do 2017. godine, kada obilježava 20. godišnjicu svog uspješnog djelovanja i rada, širila svoju organizacijsku strukturu i jačala političku snagu, tako da je od male regionalne manjinske političke stranke, razvila se u značajnu parlamentarnu stranku. Samostalna demokratska srpska stranka je danas ne samo najjača srpska politička opcija, liberalne i socijaldemokratske orijentacije, već je parlamentarna stranka sa snažnim političkim utjecajem na sve značajne političke procese u Republici Hrvatskoj.

U razdoblju od 2017. godine do 2021. godine Samostalna demokratska srpska stranka će nastojati da, kroz suradnju sa drugim političkim strankama u Hrvatskom saboru postane još značajniji faktor u njegovu radu i još snažniji i uspješniji zastupnik građanske jednakosti te socijalne i etničke ravnopravnosti u hrvatskom političkom životu. I jedno, i drugo, i treće su u posljednje četiri godine narušeni, pa Hrvatska sve više postaje zemlja nejednakosti: nejednakih šansi i nejednakih prava, u kojoj je 40% mladih bez posla sa tendencijom iseljavanja, postaje zemlja socijalne neravnopravnosti u kojoj oko 30% stanovništva živi ispod granice siromaštva. Ona sve više postaje zemlja etničke isključivosti u kojoj se produbljuje i povećava neravnopravnost pripadnika nacionalnih manjina, sa izraženim asimilacijskim procesima i prisutnom diskriminacijom u svim oblastima, posebno pripadnika srpske zajednice, čije se životne sredine razvojno zapostavljaju.

II Zaustavljanje retrogradnih procesa, relativiziranja vrijednosti antifašizma i obnavljanja vrijednosti nacizma i ustaštva

Porast netolerancije u hrvatskoj političkoj i općoj javnosti koje se ogleda u neprestanom proizvođenju neprijateljstva i mržnje prema Srbima i neprestanom održavanju ratne atmosfere, predstavlja očit izvor sužavanja sloboda i prava ali i razlog društvenog nazadovanja i državne nefunkcionalnosti. Stoga, za razliku od većine drugih stranaka, od kojih neke ili generiraju tu vrstu netolerancije ili je dopuštaju, SDSS će pojačati svoju borbu protiv nje i pri tom djelovati i kao savez aktivnih subjekata protiv netolerancije i diskriminacije. SDSS će u suradnji sa drugim političkim strankama djelovati na zaustavljanju ultrakonzervativnih, ne samo nacionalističkih već i fašističkih oblika djelovanja. Očuvanje vrijednosti antifašizma, dopunjenog novim sadržajima te njegova afirmacija u novim okolnostima ostaju trajno opredjeljenje SDSS-a, posebno u okolnostima u kojim se vrši revizija historije, negira i relativizira tradicija antifašizma i obnavljaju vrijednosti nacizma i ustaštva. Kao i dosad SDSS će se samostalno i u koaliciji s drugim političkim strankama boriti protiv takvih okolnosti i takvih pojava.

III Jačanje političkog profila i političke snage SDSS-a

U narednom četverogodišnjem razdoblju SDSS će jačati svoj profil stranke koja se bori za socijalnu pravednost, a protiv sve veće društvene nejednakosti. Posebno će se boriti za zaštitu prava radnika i radno ovisnog stanovništva, koje je sve nezaštićenije u svojem pravu na rad i u svojim pravima iz rada. Kao što su to razumijevali i njegovi historijski prethodnici i SDSS razumije da su socijalna neravnopravnost i etnička neravnopravnost veoma često dvije strane iste kovanice kojima nacionalne vladajuće grupacije manipuliraju kao sredstvima za održavanje svoje političke i ekonomske moći, te držanjem ljudi u međusobnim sukobima, a ne sukobima sa onima koji ih obespravljaju.

SDSS će u narednom periodu svoje djelovanje usmjeriti na bolju organizacijsku i kadrovsku efikasnost, te započeti proces stvaranja nove energije u SDSS-u da bi kroz bolju komunikaciju i uz pomoć te energije ojačala svoju političku snagu. SDSS će nastaviti jačati politiku rodne ravnopravnosti kako u društvu tako i u vlastitim redovima. Kao manjinska stranka SDSS ima i treba imati posebnu osjetljivost prema bilo kojem obliku isključenosti, podzastupljenosti i obespravljenosti, a sve je to prisutno u odnosu prema ženama u Hrvatskoj općenito, a posebno u srpskoj zajednici. Stoga da bi mijenjao takvo stanje, SDSS treba mijenjati i sebe.

SDSS će nastaviti s politikom veće uključenosti mladih u svoje djelovanje u članstvu, vlastitom rukovodstvu i našu predstavljenost na lokalnoj i državnoj razini. Pri tome će posebnu pažnju posvetiti obrazovanju i osposobljavanju za politički i javni posao općenito kako bi se izbjegli rizici nedovoljne pripremljenosti za unutarstranački i vanstranački rad. Neophodna znanja, vještine i etičke norme važne su pretpostavke uspješnog djelovanja stranke i njezinih novih generacija.

Zajedno sa ostalim parlamentarnim strankama SDSS će raditi na stvaranju boljih proračunskih pretpostavki za unapređivanje prava i položaja osoba s invaliditetom u prijevozu, obrazovanju, zapošljavanju i njihovoj uključenosti u društveni život. Briga o starim osobama, kroz zdravstvenu zaštitu, pomoć i njegu u kući ili institucijama za njihov smještaj, te stvaranje boljih uvjeta za svakodnevni život, je stalni zadatak i prioritet u djelovanju SDSS-a, naročito u slabo naseljenim povratničkim sredinama.

IV Ratno naslijeđe i neostvorena prava Srba

Ratno naslijeđe, njegove posljedice i njegova upotreba u politici, medijima i obrazovanju, predstavljaju ogroman teret kako hrvatskog društva tako i srpske zajednice. Mnoga prava bez kojih su tokom rata i zbog rata ostali pripadnici srpske zajednice i zajednica u cjelini do danas nisu ostvarena unatoč međunarodnim sporazumima, kao što su Erdutski sporazum, Pismo o namjerama Vlade RH, Sporazum o suradnji s Haškim tribunalom, Pristupni ugovor Republike Hrvatske i EU. Preuzete obaveze se zanemaruju ili negiraju i to ne samo od Republike Hrvatske već i od drugih strana potpisnica, posebno EU. Podsjećanje na te obaveze i aktiviranje mehanizama za njihovo provođenje kod strana potpisnica je prvo priritetno pitanje u ostvarivanju prava Srba u Hrvatskoj.

Zbog toga će se SDSS i u sljedećem četverogodišnjem razdoblju zalagati za to:

- da se hrvatsko društvo ne militarizira sve agresivnijim i isključivijim ratnim politikama sjećanja;
- da se sankcioniraju ratni zločini počinjeni prema Srbima, i to jednako ubojstva, progoni, paleži i sprečavanje povratka;
- da se prizna status civilnih žrtava rata i građanima srpske nacionalnosti;
- da se omogući povratak preostalim izbjeglicama, a njih je još preko 30 000 registriranih u Republici Srbiji;
- da se završi povratak imovine, obnova i program stambenog zbrinjavanja za bivše nositelje stanarskog prava, te im se omogući otkup po nižim cijenama od dosadašnjih;
- da se nediskriminacijski dovrši provođenje zakona o konvalidaciji radnog staža;
- da se konačno ne samo prizna pravo na neisplaćene mirovine u razdoblju 1991-1997. godine već da se iznađe rješenje za njihovu pravičnu isplatu;
- da se riješi status institucija srpske zajednice i dosledno primjenjuje Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina.

V Ravnomjeran regionalni razvoj

Neravnomjeran regionalni razvoj ogroman je problem Hrvatske koji ni nakon ulaska u Evropsku uniju nije na ozbiljan način uzet u obzir. To posebno vrijedi za područje Slavonije, kako istočne tako i zapadne, Banije, Korduna, Like i sjeverne Dalmacije. Više od 40 općina i gradova na tok području su na rubu ili ispod njega, kada je posrijedi demografska, infrastrukturna i ekonomska slika. Među tim općinama u prvih 15 su općine sa lokalnom srpskom većinom. Stoga će SDSS kao prioritet svojeg političkog djelovanja i u naredne četiri godine imati promjenu diskriminacijske politike regionalnog razvoja prema područjima u kojima Srbi žive kao lokalna većina ili manjina.

SDSS će posebno inzistirati na slijedećem:

- da se dopuni Strategija regionalnog razvoja i Zakon o regionalnom razvoju, tako da se u područjima naseljenim manjinama i demografski oslabljenim područjima osigura poseban status;

- da se donese Zakon o potpomognutim područjima i formira Fond za potpomognuta područja, što je od vitalnog značaja za održivost života na ratom devastiranim i zapostavljenim povratničkim srpskim područjima;

- da se pri HBOR-u oformi posebna uprava ili neka vrsta mini-HBOR-a koja bi se primarno bavila programima demografske, infrastrukturne i ekonomske revitalizacije područja koja su najnerazvijenija u Hrvatskoj;

- da se u suradnji sa Vladom RH osigura što je moguće ozbiljnija i šira participacija pripadnika srpske zajednice u državnim tijelima i javnim poduzećima i ustanovama u oblastima od vitalnog interesa za pripadnike srpske zajednice;

- da se u Državnom proračunu za naredne četiri godine posebna pažnja posveti razvoju infrastrukture, kako komunalne tako i socijalne na najnerazvijenijim područjima;

- da se unutar srpske zajednice pojačaju obrazovni i projektni kapaciteti neophodni za iniciranje i osposobljavanje stanovništva za povoljnije razvojne uvjete a sve sa ciljem ubrzanog povećanja broja radnih mjesta na području od Dunava do ušća Krke;

- da se unutar srpskih institucija (uključujući i SPC), a u suradnji s općinama, inicira projekt održavanja, očuvanja i upravljanja zemljišnim potencijalima kao iznimno značajnim za stvaranje održive razvojne politike kao i za očuvanje vlasništva.

VI Afirmacija multikulturalnosti, interkulturalnosti i identiteta Srba u Hrvatskoj

SDSS će u narednom četverogodišnjem razdoblju u svojem parlamentarnom djelovanju, u općoj javnosti i stručnim oblicima javnosti, posebno kulturnoj, naučnoj i obrazovnoj, inzistirati na tome da o tome postoji svijest u Hrvatskoj i da njezine posebne politike budu više multikulturalne i interkulturalne a time i otvorenije za historijske i aktualne doprinose Srba i njihova identiteta.

Posebnu pažnju SDSS će posvetiti tome:

- da obrazovna politika i obrazovni sadržaji ne isključuju Srbe iz njihova udjela u hrvatskoj historiji, nauci, politici, kulturi, književnosti i drugim područjima društvenog djelovanja;

- da se u školskom sustavu i mreži škola provede registracija škola na srpskom jeziku i pismu kao posebnih manjinskih škola, što je do sada odbijano već 20 godina;

- da jezična politika i jezična kultura budu zasnovane na toleranciji prema jezičnim razlikama i prema slobodi da se one manifestiraju i prakticiraju, kao i na nesmetanoj službenoj i javnoj upotrebi ćirilicnog pisma;

- da se u kulturnoj politici posebna pažnja i potrebna sredstva usmjeravaju za programe obnove i očuvanja sakralne i svjetovne baštine, uključujući i spomeničku baštinu iz razdoblja NOB-a;

- da se u suradnji sa drugim institucijama srpske zajednice (SNV, ZVO, SKD "Prosvjeta", SPD "Privrednik" i SPC) ustanovi naučno-istraživači centar za razvoj obrazovne, medijske i istraživačke politike koja bi bila u funkciji afirmacije i jačanja identiteta srpske zajednice unutar nje same i unutar hrvatskog društva.

VII Suradnja s drugim srpskim institucijama i podrška njihovu razvoju i jačanju

Kao i dosad, SDSS će i u buduće tijesno surađivati sa SNV-om, ZVO-om, SKD „Prosvjetom“ te sa SPC-om, poštujući njihovu autonomiju, a u stvarima od zajedničkog interesa i interesa srpske zajednice. SDSS će posebno pomagati u osiguravanju povrata imovine (SKD "Prosvjeta, SPD "Privrednik" i SPC), obnovi objekata (posebno sakralnih) i osiguravanju potrebnih proračunskih sredstava. SDSS će tamo gdje je to moguće i potrebno pomagati u realizaciji programa.

SDSS će također sudjelovati u izradi zajedničkih politika neophodnih srpskoj zajednici, kao što je obrazovna, kulturna, jezična, istraživačka, razvojna i druge moguće politike, što je od posebne važnosti za zaustavljanje asimilacijskih procesa, kako u nacionalnom tako i u vjerskom smislu, koji su izraženi u gradskim sredinama i posebno među mladim. Osmišljavanje i razvijanje antiasimilacijskih politika i programa je od posebne važnosti za održavanje vitalnosti srpske zajednice.

VIII Suradnja u regiji i perspektive vanjske politike u međunarodnim odnosima

Regija, posebno područje bivše Jugoslavije i zapadnog Balkana, predstavlja važan i do sada neiskorišten potencijal ekonomskog razvoja i političke relevantnosti. Zbog toga SDSS smatra da suradnja u regiji u formi nekog regionalnog modela treba biti prioritetna zadaća hrvatske politike. Kao i dosad SDSS će i u budućem razdoblju doprinosti regionalnoj suradnji i zajedničkoj evropskoj budućnosti svih zemalja bivše Jugoslavije, posebno Republike Srbije i Bosne i Hercegovine. SDSS će posebnu pažnju u svojem djelovanju posvećivati izgradnji dobrih odnosa između Hrvatske i Srbije, te Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Također će raditi na dodatnom unapređivanju odnosa između srpskih institucija u Hrvatskoj i institucija Republike Srbije u cilju unapređenja njihova rada.

Nakon ulaska u NATO i EU hrvatska politika dobiva nove dimenzije i nove perspektive vanjske politike unutar kojih može bolje afirmirati svoje interese. Uz to još se otvaraju i nove perspektive za suradnju sa drugim zemljama, kao što su Rusija i Kina, s kojima može unaprijediti svoje ekonomske i svoje vanjskopolitičke potencijale. SDSS smatra iznimno važnim da Hrvatska doprinosi jačanju uloge UN-a i njegovih aktivnosti, kao i jačanju drugih međunarodnih organizacija, poput OEES-a i svoje uloge u njima.